

Vardas Pavardė: _____

Data: _____

Lietuvių kalbos namų darbai 21

Pasiruošimas egzaminui – Veiksmažodis

Veiksmažodis – kalbos dalis, kuri reiškia asmens ar daikto veiksmą (važiuoti) arba būseną (džiūgauti, vargti). Atsako į klausimus ką veikia? Kas vyksta, darosi, atsitinka?

Pagrindinės veiksmažodžio formos:

1. Bendratis (bėgti, žaisti, tylėti, sakyti);
2. Esamojo laiko III asmuo (bėga, žaidžia, tyli, sako);
3. Būtojo kartinio laiko III asmuo (bėgo, ėjo, tylėjo, sakė).

1. Parašykite pagrindines šių veiksmažodžių formas.

	Bendratis	Esamojo laiko III asmuo	Būtojo kartinio laiko III asmuo
sapnavau			
nemėgstame			
būdavo			
sugrįšiu			

2. Parašykite, kas buvo vakar ir kas bus rytoj.

Vakar	Šiandien	Rytoj
tingėjo	Giedrė tingi dirbti.	tingės
	Namie vaikas randa knygą.	
	Aš garsiai skaičiuoju.	
	Moneta guli ant žemės.	
	Mes keliaujame namo.	
	Mokiniai susirenka į klasę.	

3. Parašykite tinkamas veiksmažodžių formas.

Netrukus Jonukas pirmą kartą (pamatyti) _____ jūra. Nuo to laiko jis (imti) _____ svajoti vien apie jūrą ir keliones. Tai ir (būti) _____ pirmoji didelė jo svajonė. Jonas daug (mokyti) _____, (sportuoti) _____ ir užaugęs (tapti) _____ laivo kapitonu. Jis (pamatyti) _____ daug miestų, (aplankyti) _____ tolimiausius kraštus, (sutikti) _____ ten daug įdomių žmonių, (išgirsti) _____ nuostabių istorijų, (patirti) _____ neįtikėtinų nuotykių.

4. Sujunkite veiksmažodžių laikus su žodžiais. Parašykite kelis veiksmažodžius savarankiškai.

Esam. I. (ką veikia dabar?) ... kėlė, pražydo, juokėsi, _____, _____.

Būt. k. I. (ką veikė praeityje?) ... rékdavo, ošdavo, kviesdavo, _____, _____.

Būt. d. I. (ką veikdavo praeityje?) ... prieš, mes, dainuos, _____, _____.

Būs. I. (ką veiks ateityje?) ... laukia, pešioja, važiuoja, _____, _____.

5. Išbraukite neteisingą raidę. Paaiškinkite rašybą.

Kvie s z davo (- nes kviesti), Ruo š ž davo (- nes ruošti, ruošia)	
nepy g k davo	persiren g k davo
ver š ž davosi	nede g k davo
iškir b p davo	vir s z davo
ke b p davo	išsite b p davo
ne š ž davosi	apsivil g k davo

Būtašis kartinis laikas (praeitis) rodo praeityje vieną kartą vykusį veiksma.

- Jei būtojo kartinio laiko III asmuo baigiasi galūne **-o**, tai vns. II asmenyje rašoma **-ai**: **o** → **ai**
jis girdėjo → tu girdėjai
- Jei būtojo kartinio laiko III asmuo baigiasi galūne **-ė**, tai vns. II asmenyje rašoma **-ei**: **ė** → **ei**
ji sakė → tu sakei

6. Įrašykite tinkamas būtojo kartinio laiko formas ir įsidėmėkite, kada rašome **-ei**, kada **-ai**.

<i>Jis, ji / jie, jos</i>	<i>Tu</i>	<i>Jis, ji / jie, jos</i>	<i>Tu</i>
sak-ė	sak-ei	kalbėj-o	kalbėj-ai
laukė		sužinojo	
rašė		paaiškino	
baigė		suriko	
pasitarė		atsisveikino	
laikė		įkrito	